



## Slåttemyr - som en gammel park i villmarka

Fram til midt i forrige århundre ble myrer slått med ljå over hele landet. Vi fikk høy til dyra – og en unik natur på kjøpet. Nå er denne naturtypen nesten borte. Men ikke helt.

### Mannen med ljåen

Går vi til Norge på 1300-tallet, og ser for oss et øde myrlandskap og en gammel kone med rive, eller kanskje mannen hennes - han med ljåen - er det lett å få assosiasjoner til Svartedauden og nifse Kittelsen-illustrasjoner.

Men de to kunne like godt stå som eksempel på et gammelt ektepar som drev med en hard, men likevel hyggeligere syssel; å holde en gammel slåttemyr i hevd for å få mat til dyra sine. Og kanskje ligger myra der den dag i dag. Men bare kanskje - for de gamle slåttemyrene er i ferd med å bli borte. Særlig i gammel tid, trolig lenge før Svartedauden og nesten fram til vår tid, spilte myrene en viktig rolle som slåttemark i Norge.



Skjøtsel av slåttemyr Øvre Forra Naturreservat. Foto: Erlend Skutberg, Statens naturoppsyn

Ettersom myrene ble slått, og noen ganger beitet i generasjoner, utviklet slåttemyrene seg til en helt egen form for kulturlandskap, som i dag er en av de sjeldneste og mest artsrike naturtypene vi har.

### Gjør det noe at de forsvinner?

Ei slåttemyr blir ikke dyrket, drenert eller gjødslet som annet jordbruksland. I stedet er det naturen som tar seg av hele produksjonsprosessen. Først når myra skal høstes, kommer vi mennesker inn i bildet. Ei slik myr blir vanligvis slått seint i sesongen, og med ett eller flere års mellomrom, alt ettersom hvor næringsrik myra er. Og fram til 1950-tallet var mange norske slåttemyrer så produktive at de ble høstet og holdt i hevd. Men etter hvert som kunstgjødsel, høyproduktive grassorter og nydyrking for åkerbruk bredte om seg, forsvant den arbeidskrevende myrslåtten. I dag er det bare noen svært få myrer som fortsatt blir slått her i landet.

Så hvorfor mase med at en slitsom driftsform fra før Svartedauden endelig har funnet sin plass i historieboka? Er det ikke der den hører hjemme? Kanskje ikke, for hvis vi mister slåttemyrene, mister vi også en del av vår naturarv. Her lever en sammensetning av dyr og planter som ikke finnes andre steder. Særlig de kalkrike slåttemarkene er viktige for naturmangfoldet, ikke minst i et relativt artsfattig land som Norge. Her vokser vakre og sjeldne orkidéer, blant annet mange marihandarter og den sårbare arten svartkurle. Slåtten, ofte på høsten, gjør at lys- og varmeelskende planter og insekter får vilkår til å overleve som de ellers ikke ville hatt.



## Dramatisk drenering

Men slåttemyrene forsvinner. Noen ganger går, eller har det gått, fort. Enhver form for drenering, oppdyrking, skogplanting, uttak av torv osv er naturlig nok dramatisk, og følgelig helt ødeleggende, for en naturtype som har utviklet seg over såpass lang tid som slåttemyrene har. Dersom myrene bare har blitt liggende brakk, er det gjengroing som til slutt gjør at de mister mange av sine arter og med dette sitt særpreg. Gjengroing er imidlertid, og heldigvis, en langt mer tidkrevende prosess. Derfor finnes det fremdeles håp om å ta vare på en del av dette særpregede norske kulturlandskapet.



Skjøtsel av slåttemyr Øvre Forra naturreservat. Foto: Erlend Skutberg, Statens naturoppsyn

Den sårbare planten svartkurle vokser i slåttemyr. Foto: Asbjørn Moen

## Rikmyrer i Midt-Norge

Slåttemyrene har vært utbredt over store deler av landet. Av registrerte slåttemyrer i dag, er det imidlertid et tyngdepunkt i Møre og Romsdal og Trøndelagsfylkene. I denne delen av landet finnes det svært mange såkalte rikmyrer. Det har også sammenheng med at Norges beste slåttemyrkompetanse holder til i Midt-Norge, og at det derfor har vært drevet en mer aktiv skjøtsel i dette området.

Vitenskapsmuseet i Trondheim er blant de som har bidratt med å sette i gang slått i flere lokaliteter med slåttemyr i Midt-Norge; i Garbergmyra og Sølendet i Sør-Trøndelag, i Tågdalen i Møre og Romsdal, og i Øvre Forra i Forradalen, Rossåsen/Karienget m.fl. i Høylandet i Nord-Trøndelag. Også på Østlandet, slik som Slåttemyra i Nittedal nord for Oslo, er det satt i gang slått.

Direktoratet for naturforvaltning har utarbeidet en egen handlingsplan for slåttemark, hvor også de sjeldne slåttemyrene inngår. Over 100 verdifulle slåttemarker følges opp med skjøtsel og aktiv forvaltning gjennom denne planen. Dette er tiltak som gir håp om at en eldgammel del av vår natur- og kulturhistorie kan bli bevart for fremtiden.

## Hva gjøres?

Slåttemyr har fått status som en **utvalgt naturtype** i en forskrift etter naturmangfoldloven.

Utvalgte naturtyper er områder det skal tas særskilt hensyn til ved arealplanlegging, utbygginger og annen bruk og forvaltning av natur. Staten kan gi tilskudd til tiltak for å ta vare på den utvalgte naturtypen.

## Handlingsplan

Direktoratet for naturforvaltning har laget en handlingsplan for slåttemark, hvor slåttemyr inngår.

[www.dirnat.no/content/565/Handlingsplan-for-slattemark](http://www.dirnat.no/content/565/Handlingsplan-for-slattemark)

## Kontakt

Miljøverndepartementet  
Epost: [postmottak@md.dep.no](mailto:postmottak@md.dep.no)  
Telefon : 22 24 90 90

Direktoratet for naturforvaltning  
Epost: [postmottak@dirnat.no](mailto:postmottak@dirnat.no)  
Telefon : 73 58 05 00

Publisert på [regjeringen.no](http://regjeringen.no)  
13 .mai.2011